

9.2.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä ja tietojen luovuttamista koskevien säännösten muuttamisesta**Asettaminen**

Maa- ja metsätalousministeriö on tänään asettanut hankkeen valmistelemaan ehdotuksen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä ja tietojen luovuttamista koskevien säännösten muuttamisesta.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 9.2.2017 – 31.12.2017.

Tausta

Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä on uudistettu. Euroopan unionin tietosuoja-uudistusta koskeva paketti sisältää Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen¹ (jäljempänä *tietosuoja-asetus*) sekä henkilötietojen käsittelyä rikosasioissa koskevan direktiivin² (jäljempänä *tietosujadirektiivi*).

Nyt asetettava hanke liittyy tietosuoja-asetuksen kansalliseen täytäntöönpanoon. Tietosuoja-asetus on tullut voimaan 25.5.2016 ja sitä aletaan soveltaa 25.5.2018. Tietosuoja-asetus tulee sovellettavaksi sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Vaikka tietosuoja-asetus on kansallisesti suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, se jättää jäsenvaltioille direktiivinomaista kansallista liikkumavaraa. Tätä liikkumavaraa on erityisesti julkisella sektorilla. Asetuksen antamissa rajoissa on mahdollista säätää kansallista lainsäädäntöä, jolla tarkennetaan asetuksen säännöksiä. Lisäksi kansallisella lainsäädännöllä on jossain määrin mahdollista myös poiketa asetuksen velvoitteista.

Oikeusministeriö on 17.2.2016 asettanut hankkeen henkilötietojen suojaa koskevan kansallisen lainsäädännön tarkistamiseksi (OM006:00/2016). Työryhmä selvittää tietosuoja-asetuksen edellyttämien kansallisten lainsäädäntötoimenpiteiden tarvetta ja valmistelee ehdotuksen henkilötietojen käsittelyä koskevaksi yleislaiksi. Työryhmä

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säädöksissä on esimerkiksi säännöksiä ilmoituksen tekemisestä esitutkintaviranomaisille.

selvittää tietosuoja-asetuksen jäsenvaltion lainsäädännölle jättämän kansallisen liikumavaran sisältöä sekä koordinoi ja avustaa henkilötietojen käsittelystä annetun erityislainsäädännön tarkistamiseksi eri ministeriöissä tehtävää lainvalmistelutyötä.

Oikeusministeriön työryhmän toimikausi on 17.2.2016–16.2.2018. Työryhmän tulee saada mietintönsä lainsäädännön muutosehdotuksista (HE-luonnos) valmiiksi 31.5.2017 mennessä.

Nyt asetettavalla hankkeella saattaa olla liittymäkohtia myös tietosuojadirektiiviin. Oikeusministeriö on 12.1.2017 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus tarpeelliseksi yleiseksi lainsäädännöksi tietosuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi samoin kuin ehdotukset direktiivin edellyttämistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön (OM 21/41/2016). Myös muilla ministeriöillä on tietosuojadirektiivin täytäntöönpanoon liittyviä säädöshankkeita.³

Valtiovarainministeriö on 17.11.2016 asettanut julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittävän työryhmän (VM098:00/2016). Työryhmän toimikausi on 17.11.2016–31.05.2017. Työryhmä selvittää muun muassa julkisen hallinnon tiedonhallintaa ja tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn ja tiedonhallintaa koskevan sääntelyn ja tiedonhallintakäytäntöjen nykytilaa. Työryhmän on määrä laatia ehdotuksensa siten, että tiedonhallinnan lainsäädäntöä koskeva hallituksen esitys voidaan antaa kevätistuntokaudella 2017. Valtiovarainministeriön työryhmän toimeksiannosta ei käy ilmi, sisällytetäänkö muiden hallinnonalojen lainsäädäntöön tarvittavat muutokset valtiovarainministeriön tulevaan säädösehdotukseen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on useita lakeja, joissa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja tietojen luovuttamisesta. Tällöin sovelletaan kyseisten erityyssäännösten lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999; jäljempänä *julkisuuslaki*) ja henkilötietolakia (523/1999).

Tehtävä

Tehtävänä on valmistella hallituksen esitys, jolla saatetaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset tietosuoja-asetuksen mukaiseksi. Siihen liittyen tehtävänä on ensin selvittää, ovatko maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset tietosuoja-asetuksen mukaisia. Selvitystyön pohjana on valtioneuvoston kanslian rahoittama IPR University Centerin tekemä raportti tietosuoja-asetuksen edellyttämistä muutoksista kansalliseen lainsäädäntöön.⁴ Kyseisessä raportissa on tehty alustava arvio siitä, ovatko eri hallinnonalojen henkilötietojen suoja koskevat säännökset tietosuoja-asetuksen mukaisia. Lisäksi tehtävänä on ottaa huomioon oikeusministeriön työryhmässä valmisteilla oleva ehdotus uudeksi kansalliseksi henkilötietolaiksi. Tehtävänä on myös tarkistaa maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännön viittaukset henkilötietojen suoja koskevaan lainsäädäntöön.

Tehtävänä on ottaa hallituksen esityksen valmistelussa huomioon valtiovarainministeriön hanke julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämisestä siltä osin kuin on kyse julkisuuslakiin ehdotettavista muutoksista ja selvittää kyseiseltä osin kyseises-

³ Esimerkiksi sisäministeriön hanke (SM064:00/2015).

⁴ Raportti ei vielä ole julkinen, mutta se julkaistaan myöhemmin oikeusministeriön internet-sivulla.

tä valtiovarainministeriön hankkeesta johtuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön muutostarpeet. Jollei maa- ja metsätalousministeriön lainsäädäntöön tarvittavia muutoksia tehdä valtiovarainministeriön säädöshankkeen yhteydessä, ne tulee sisällyttää tähän hankkeeseen.

Tehtävänä on selvittää, onko maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännössä sellaisia säännöksiä, jotka kuuluvat tietosuojadirektiivin soveltamisalaan ja joista aiheutuu säädösmuutostarpeita.⁵

Nyt asetettava hanke rajoittuu niihin säädösmuutoksiin, jotka johtuvat henkilötietojen käsittelyä ja tietojen luovuttamista koskevaan yleislainsäädäntöön vireillä olevista muiden ministeriöiden säädöshankkeista ja jotka ovat ehdotettavan yleislainsäädännön mukaisia. Hanke rajoittuu maa- ja metsätalousministeriön lainsäädäntöön, joka on voimassa tämän päätöksen asettamispäivänä. Aikataulullisista ja resursseihin liittyvistä syistä vireillä olevia tai myöhemmin vireille tulevia henkilötietojen käsittelyyn tai tietojen luovutukseen liittyviä muita säädösmuutostarpeita ei oteta huomioon tässä hankkeessa.

Tehtävänä on valmistella hallituksen esitys siten, että se annetaan eduskunnalle syyskauden 2017 loppupuolella. Koska tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa 25.5.2018, tulee valmistelun aikatauluissa ottaa huomioon se, että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädäntömuutokset tulee saattaa voimaan samanaikaisesti tietosuoja-asetuksen kanssa.

Tehtävä on lainsäädäntöhanke. Uusiin säädöksiin liittyvä toimeenpano ja koulutus eivät sisälly hankkeeseen. Niistä vastaa kukin osasto ja osastojaon ulkopuolinen yksikkö.

Organisointi

Hallituksen esityksen valmistelu tehdään ruokaosaston, luonnonvaraosaston sekä tietoyksikön yhteistyönä. Valmistelun koordinoinnista ja yhteensovittamisesta huolehtii työryhmä, jonka puheenjohtajana on lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale ja jäseninä lainsäädäntöneuvos Pirjo Tomperi ruokaosastolta ja hallitussihteeri Timo-Ville Nieminen tietoyksiköstä. Mainitut henkilöt vastaavat hallituksen esityksen valmistelusta siten, että kukin vastaa oman osastonsa tai yksikkönsä lainsäädäntöä koskevien tekstiosuuksien tuottamisesta. Muiden hallituksen esityksen osien kirjoittamisvastuista sovitaan työryhmässä. Työryhmälle ei nimetä erikseen sihteeriä.

Työryhmän tulee kutsua kokouksiinsa säännöllisesti muita ministeriön asiantuntijoita samoin kuin alaisen hallinnon asiantuntijoita sen mukaan, mikä on tarpeen käsiteltävien asioiden perusteella. Valmistelun aikana työryhmän tulee tarvittaessa kuulla oikeusministeriötä, muita ministeriöitä ja tietosuojavaltuutettua.

⁵ Ks. alaviite 2.

Kustannukset ja rahoitus

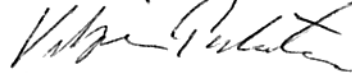
Hanke toteutetaan virkatyönä.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Hallitusneuvos

Vilppu Talvitie

JAKELU: Hankkeen valmistelijat
Hankeikkuna

TIEDOKSI: Kansliapäällikkö
Erityisavustaja
MMM osastot ja toimialat